

İş Doyumu ile İş Güvenliği Algısı Arasındaki İlişki: İnşaat İşçileri Örneği

The Relationship Between Job Satisfaction and Occupational Safety Perception: Case Study of Construction Workers

Erhan DEMİR¹ , Müge ENSARI ÖZAY² , Rüştü UÇAN² , Hacer KAYHAN²

¹ *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Tercan Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, 24800, Erzincan, TÜRKİYE.*

² *Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü, 34664, İstanbul, TÜRKİYE*

Öz

İnşaat sektörü, iş kazalarının yoğun olarak görüldüğü çok tehlikeli işkollarından biridir. İnşaat sahalarında çalışan işçiler için çalışma alanlarında birçok tehlike ve risk vardır. İnşaat işçilerinin iş güvenliği konusundaki algılarının artırılması, sektördeki iş kazalarının ve iş kazaları sebebiyle oluşan hasarın azaltılması bakımından önem arz etmektedir. İnşaat işçileri arasında yürütülen bu araştırmayla iş doyumu ile iş güvenliği algısı arasındaki ilişki ve bu ilişki düzeyinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Çalışanların iş doyumu ve iş güvenliği algı düzeylerinin belirlenmesi için anket yöntemi kullanılmış ve 161 inşaat işçisiyle yüz yüze görüşülmüştür. Araştırma için kullanılan anket 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özellikleri belirlemek için oluşturulan 6 soruya, ikinci bölümde iş doyumu düzeyi için kullanılan Minnesota İş Doyumu Ölçeğine yer verilmektedir. Üçüncü bölümde ise iş güvenliği algı düzeyini belirlemek için kullanılan İş Güvenliği Ölçeği bulunmaktadır. Yapılan araştırma neticesinde toplanan verilerin analizi SPSS 22 istatistik programıyla yapılmıştır. Analizler sonucunda çalışanların iş doyumu seviyesi ile iş güvenliği algısı arasında pozitif yönlü ve çok zayıf bir ilişki bulunduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca iş güvenliği algısı ile yaş grupları arasında anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte 26-35 yaş aralığındaki işçilerin algı düzeylerinin diğer yaş gruplarında bulunan işçilere oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: İnşaat; İş doyumu, İş güvenliği, Algı.

Abstract

The construction sector is one of the most dangerous sectors where occupational accidents occur frequently. There exist many hazards and risks in the construction sites for employees. Increasing the perception of construction workers about occupational safety is important in order to decrease the number of occupational accidents in the sector and reduce the damage caused by occupational accidents. This research, which conducted among construction workers aims to reveal the relationship between job satisfaction and job security perception and the level of this relationship. Questionnaire method is used to determine job satisfaction and occupational safety perception of the employees and 161 construction workers were interviewed face to face. The questionnaire consists of 3 sections. In the first part, there are 6 questions created to determine demographic conditions. In the second part, Minnesota Job Satisfaction Scale, which is used to determine the level of job satisfaction is given. In the third part, Occupational Safety Scale is used to determine the level of perception of occupational safety. The data is analyzed by SPSS 22 statistical program. As a result, it is revealed that there exists a very weak and positive relationship between the level of job satisfaction of the workers and their perceptions of occupational safety. In addition, a significant difference is found between the perception of occupational safety and age groups. However, it is found that the perception levels of the workers between the ages of 26-35 are higher than the workers in the other age groups.

Keywords: Construction, Job satisfaction, Occupational safety, Perception.

I. GİRİŞ

Dünya'da ve Türkiye'de değişen ve gelişen ekonomik koşullarda sanayiye yönelik imalat nedeniyle son günlerde en çok gündemde yer alan konulardan biri de iş kazaları ve meslek hastalıklarıdır. Ülkemizde 2012 yılından bu yana yürürlükte olan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile devlete, çalışanlara ve tüm kurumlara çok sayıda yükümlülük getirilmiştir. 6331 sayılı kanunla, iş sağlığı ve güvenliği konusunda bir kültür meydana getirilmesi ve iş sağlığı ve güvenliği için örgütsel bir kültürün bütün işyerlerinde hayata geçirilmesi amaçlanmıştır [1].

Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de iş kazalarının yoğun görüldüğü sektörler vardır. Bunlardan biri de inşaat sektörüdür. Uluslararası Çalışma Örgütü verilerine bakıldığında inşaat işçileri, diğer işkollarında çalışanlara göre

3-6 kat daha fazla kazaya uğrama riskine sahiptirler [2]. İnşaat sahalarında yürütülen faaliyetler, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 9'uncu maddesine göre oluşturulan Tehlike Sınıfları Listesi'nde belirtilen "Çok Tehlikeli" işkolları arasında yer almaktadır. Ülkemizin inşaat sektöründeki iş kazaları bakımından dünya sıralamasında üst sıralarda bulunması, sektörde çalışan işçilerin eğitim seviyesinin düşük olması ile yakından ilgilidir. Genellikle çalışanlarda bulunan gereğinden fazla cesaret, daha önce hiç iş kazasına uğramama ve bu durumun verdiği rahatlıkla hiç iş kazasına maruz kalmayacağı düşüncesi, tecrübelerine gereğinden fazla güvenme, işinin uzmanı olduğu duygusu gibi düşünceler çalışanların yeterli iş güvenliği bilincine sahip olmadığının göstergeleridir. Ayrıca işyerlerinde iş güvenliği tedbirlerinin alınmaması ve işverenlerin bu tedbirleri maliyet olarak görmesi de sebepler arasındadır. Bunların yanı sıra, meydana gelen iş kazalarından sonra, kaza sebeplerinin kader, şanssızlık, dikkatsizlik ve kaçınılmazlık gibi kavramlara bağlanması, kazaların asıl sebeplerinin araştırılmasına mani olmaktadır [3].

İnşaat sektöründeki çalışma koşullarının ağır olması sebebiyle sıklıkla meslek hastalıkları görülmektedir [4]. İnşaat sektöründeki sağlık riskleri işten işe, işyerinden işyerine, günden güne ve saatten saate farklılık göstermektedir. Çalışanlar sadece yaptığı işten değil, ortamda yapılan diğer işlerden kaynaklı zararlı etkenlere de maruz kalmaktadır. Bu etkenlerin zararları, maruziyet süresine ve maruziyet yoğunluğuna bağlıdır [5].

Çalışanların iş doyumunu belirlemek ve arttırmak örgüt içinde birçok fayda sağlayabilir. İş doyumunu araştırmaları, eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesi, yapılan iş konusundaki genel düşüncenin geliştirilmesi, çalışanların sorunlarının belirlenmesi, değişimin planlanması ve yönetimi, örgüt içi iletişimin düzenlenmesi gibi konuları aydınlatması sebebiyle büyük örgütsel faydalar sağlamaktadır [6]. Güvenlik iklimi ve güvenlik kültürü kavramları ile ilgili farklı görüşler var olmakla birlikte bu kavramlar birbirlerinin yerine de kullanılmıştır [7]. Güvenlik kültürü, işletmenin uzun süreli tecrübe ve uygulamaları, güvenlik iklimi ise günlük değişimler veya uzun süreli kültürün ince detayları olarak değerlendirilebilir [8]. Güvenlik kültürü, daha çekirdek bir yapı iken güvenlik iklimi, bu çekirdeğin bir katmanı olarak tanımlanmaktadır. Araştırmalarda kullanılan yöntemlere bakıldığında, anket uygulamaları için güvenlik iklimi daha uygun bir kavram iken, güvenlik kültürünün belirlenmesi için daha detaylı ve derin araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır [9].

İnşaat işçileri arasında yürütülen bu araştırmayla iş doyumunu ile iş güvenliği algısı arasındaki ilişki ve bu ilişkinin düzeyinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Ayrıca bu amaca ek olarak inşaat işçilerinin çeşitli demografik özellikleri ile iş güvenliği algısı arasındaki ilişki de incelenmiştir. Söz konusu demografik

değişkenler yaş, cinsiyet, medeni durum, aylık gelir, eğitim durumu ve sektördeki çalışma süresidir.

II. MATERYAL VE METOT

Araştırma kapsamında, iş doyum düzeyi farklılık gösteren bireylerin iş güvenliği algıları incelenmiştir. Ayrıca demografik özellikler açısından da değerlendirme yapılmıştır. Tesadüfi örnekleme ile seçilen 5 inşaat sahasında yürütülen çalışmada, işçiler arasında herhangi bir ayırım yapılmamış, tüm çalışanlara ulaşılmaya çalışılmış ve 162 inşaat işçisi araştırmaya katılmayı kabul etmiştir.

2.1. Verilerin Toplanması

Araştırmada, veri toplama aracı olarak araştırmacının oluşturduğu ve 3 bölümden oluşan anket kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünü sosyo-demografik sorular oluşturmaktadır. Anketin ikinci bölümünde Minnesota İş Doyumu Ölçeği, üçüncü bölümünde ise İş Güvenliği Ölçeği yer almaktadır.

2.1.1. Minnesota iş doyum ölçeği

Minnesota İş Doyumu Ölçeği, çalışanların iş doyum düzeylerini ölçmek amacıyla Weiss ve arkadaşları (1967) tarafından geliştirilmiş ve Baycan (1985) tarafından Türkçeye çevrilmiştir. İçsel, dışsal ve genel iş doyum faktörlerini belirlemeye yönelik 20 sorudan oluşan 5'li likert tipinde bir ölçektir. Ölçek içsel doyum, dışsal doyum ve genel doyum puanlarını vermektedir. Araştırmada genel doyum puanı değerlendirilecektir. Ölçeğin genel doyum puanı, sorulara verilen puanların toplamının 20'ye bölünmesiyle elde edilir. Ölçek için nötr doyum puanı 3'tür. Ölçekten elde edilen puan 3'ten büyük ise iş doyumunu yüksek, elde edilen puan 3'ten küçük ise iş doyumunu düşük olarak değerlendirilmiştir.

2.1.2. İş güvenliği ölçeği

Araştırmaya katılan inşaat işçilerinin iş güvenliği algılarını ölçmek için Williamson ve arkadaşları (1997) tarafından geliştirilen ve Atay (2006) tarafından Türkçeye uyarlanarak geçerliliği ve güvenilirliği test edilen İş Güvenliği Ölçeği kullanılmıştır. Beşli likert tipi, kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4) ve kesinlikle katılıyorum (5) şeklinde derecelendirmeye sahip olan ölçekte toplamda 32 soru bulunmakta ve çalışanların iş güvenliği algılarını tek faktörde değerlendirmektedir. Ayrıca 21, 22, 23, 25, 28 ve 29 nolu ifadeler olumsuz oldukları için ters kodlanmıştır. Ölçeğin genel puanı, sorulara verilen puanların toplamının 32'ye bölünmesiyle elde edilir.

2.2. Verilerin Analizi

Araştırma neticesinde toplanan veriler SPSS 22 istatistik programı yardımıyla elektronik ortama aktarılmıştır. Analizler yine bu program yardımıyla yapılmıştır. Ayrıca elde edilen veriler %5 anlam düzeyinde ($p < 0,05$) analiz edilmiştir.

Elde edilen verilere normallik testi uygulanmıştır. Verilerin normal dağılım göstermediği ortaya çıkmıştır

($p < 0,05$). Normal dağılım elde edebilmek için anket iptali veya verilerde düzenleme yapılmamıştır. Kruskal Wallis testi, Mann Whitney U testi ve Post Hoc testlerinde Tukey testi kullanılarak demografik özellikler ile iş güvenliği algısı arasındaki ilişki analiz edilmiştir. İş doyumu ile iş güvenliği algısı arasındaki ilişkinin varlığı Spearman korelasyon analizi ile araştırılmıştır.

III. BULGULAR VE TARTIŞMA

Yapılan analiz sonuçlarına göre İş Güvenliği Ölçeği ile İş Doyumu Ölçeği'nin Cronbach's Alpha (α) katsayıları sırasıyla 0.910 ve 0.950 olarak bulunmuştur. Kolmogorov-Smirnov testi ile elde edilen verilerin normal dağılım göstermediği sonucuna varılmıştır ($p < 0,05$).

Çalışmaya katılan inşaat işçilerinin demografik özelliklerine ilişkin veriler Tablo 1'de gösterilmiştir. Katılımcıların tamamı erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların %62,7'si 26-35 yaş arası bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde, büyük çoğunluğu (%59,6'sı) ilkököl mezundur. Aylık gelirlerinin dağılımında dikkati çeken, katılımcıların %54,7'sinin gelirlerinin 2000 TL ile 3000 TL arasında olmasıdır. Katılımcıların %44,7'si inşaat sektöründe 2 yıl ile 4 yıl arasında süreyle çalışmaktadır.

Tablo 1. Demografik özelliklere ilişkin veriler

Cinsiyet	Frekans	%	Geçerli %	Birikimli %
Kadın	0	0	0	0
Erkek	161	100	100	100
Toplam	161	100	100	
Yaş Grupları				
16-25	25	15.5	15.5	15.5
26-35	101	62.7	62.7	78.3
36 ve üzeri	35	21.8	21.8	100
Toplam	161	100	100	
Eğitim Düzeyi				
İlkokul	96	59.6	59.6	59.6
Ortaokul	41	25.5	25.5	85.1
Lise ve üzeri	24	14.9	14.9	100
Toplam	161	100	100	
Medeni Durum				
Evli	95	59.0	59.0	59.0
Bekâr	66	41.0	41.0	100
Toplam	161	100	100	
Aylık Gelir				
Asgari ücret ¹				
-2000tl	20	12.4	12.4	12.4
2001-3000tl	88	54.7	54.7	67.1
3001 tl ve üzeri	23	32.9	32.9	100
Toplam	161	100	100	
Sektörde Çalışma Süresi				
0-1yıl	12	7.5	7.5	7.5
2-4yıl	72	44.7	44.7	52.2
5-10yıl	51	31.7	31.7	83.9
11yıl ve üstü	26	16.1	16.1	100
Toplam	161	100	100	

¹2018 yılı asgari ücret: 1603,12 TL

Tablo 2. İş güvenliği algısının medeni durum bakımından Mann Whitney U testi sonuçları

	Medeni Durum	N	Ort. Derece	Derecelerin Top.
İş Güvenliği	Evli	95	83.83	7963.50
	Bekar	66	76.93	5077.50
	Toplam	161		
Test İstatistikleri				
	Mann-Whitney U		2866.500	
	Wilcoxon W		5077.500	
	Z		-.939	
	P		.348	

Tablo 2 incelendiğinde, iş güvenliği algısının medeni durum açısından anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($p > 0,05$). Bunun yanı sıra, evlilerin verdiği cevapların ortalamaları bekarlardan daha yüksek çıkmıştır. Bunun sebebi evli çalışanların sorumluluk duygusunun daha yüksek olması olabilir.

İş güvenliği algısının yaş, eğitim durumu, aylık gelir ve sektörde çalışma süresi açısından farklılığı ile ilgili analizler Tablo 3 'te verilmiştir. İş güvenliği algısı faktörünün yaş grupları açısından anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır ($p < 0,05$). 26-35 yaş aralığında olan işçilerin iş güvenliği algı düzeyi diğer yaş gruplarındaki çalışanlara göre daha yüksektir. Bu durum, 26-35 yaş grubundaki çalışanların iş güvenliği algılarının ile diğer yaş grubundaki çalışanlardan daha yüksek oluşunu, evli ve aile kavramına önem veren ve çalışma hayatına X kuşağı olarak girmiş, nispeten öğrenme, algılama, tepki verme, sorunlara çözüm bulma gibi yetenekleri açısından gelişmiş bir grup olması ile açıklanabilir. İş güvenliği algısı ile eğitim durumu arasında yapılan Kruskal Wallis testi neticesinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p > 0,05$). Bu bulgu Gündüz'ün [13] Gebze Organize Sanayi Bölgesi çalışanları arasında yaptığı araştırma ile Gürbüz ve İbrakovic'in [14] işletmelerde iş güvenliği kültürü algısını ölçmek adına yaptıkları araştırmada elde edilen bulgulara paralellik göstermektedir.

Tablo 3. İş güvenliği algısı Kruskal Wallis testi sonuçları

	Yaş	N	Ort. Derece	Test İst.	
İş Güvenliği Algısı	16-25	25	60.34	Chi-Square	6.175
	26-35	101	85.72	Df	2
	36 ve üzeri	35	82.13	P	0.046
	Eğitim Durumu	N	Ort. Derece	Test İst.	
İş Güvenliği Algısı	İlkokul	96	76.51	Chi-Square	2.412
	Ortaokul	41	86.06	Df	2
	Lise ve üzeri	24	90.31	P	0.299
	Aylık Gelir	N	Ort. Derece	Test İst.	
İş Güvenliği Algısı	Asgari ücret- 2000 TL	20	73.35	Chi-Square	0.639
	2001-3000 TL	88	82.24	Df	2
	3001 TL ve üzeri	53	81.82	P	0.726
	Sektörde çalışma süresi	N	Ort. Derece	Test İst.	
İş Güvenliği Algısı	0-1 yıl	12	65.42	Chi-Square	1.605
	2-4 yıl	72	82.3	Df	3
	5-10 yıl	51	81	P	0.658
	11 yıl ve üzeri	26	84.6		

İş güvenliği algısı ile aylık gelir arasında yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Bu bulgular, meslek yüksekokulu öğrencileri arasında yapılan araştırma ile kamu çalışanları arasında yapılan araştırmada elde edilen bulgulara paralellik göstermektedir [16,1]. Verilerin cevapların ortalamalarına bakıldığında 2001-3000 TL arası maaş alanlar ile 3000 TL ve üzeri maaş alanların ortalama puanları birbirine yakınken asgari ücret-2000 TL maaş arası alan çalışanların ortalama puanı daha düşüktür. Bu durum tecrübeli çalışanların daha yüksek maaş alması ile açıklanabilir.

İş güvenliği algısı ile sektörde çalışma süresi arasında yapılan Kruskal Wallis testi neticesinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Bu bulgu hem Gebze Organize Sanayi Bölgesi'nde çalışan işçilerle yapılan çalışma hem de Eskişehir ili metal sektöründe çalışan işçilerle yapılan çalışma bulgularına paralellik göstermektedir [15,17]. Özellikle 2 yıldan daha uzun çalışma süresi olan çalışanların ortalama puanlarının birbirine yakın oluşu, bilgi birikimi ve tecrübe ile açıklanabilir.

Tablo 4. Yaş grupları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla yapılan Tukey testi

		Ort Fark	Std. Hata	P	95% Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
16-25	26-35	-.21854	.09027	.044	-.4321	-.0050
	36 ve üzeri	-.19482	.10582	.160	-.4452	.0555
26-35	16-25	.21854*	.09027	.044	.0050	.4321
	36 ve üzeri	.02372	.07926	.952	-.1638	.2113
36 ve üzeri	16-25	.19482	.10582	.160	-.0555	.4452
	26-35	-.02372	.07926	.952	-.2113	.1638

Gruplar arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla Post Hoc testlerinden Tukey testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir. 16-25 yaş ile 26-35 yaş

arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma olduğu görülmüş ve 26-35 yaş aralığındaki işçilerin iş güvenliği algısı düzeyi daha yüksek çıkmıştır.

İş doyumu ile iş güvenliği algısı arasında pozitif yönlü ve çok zayıf bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır (Spearman Korelasyon analizi, $r=.236$; $p<0.05$). Tablo 5'teki bulguların aksine Stoilkovska ve arkadaşlarının [17] Makedonya'da ve Idrees ve arkadaşlarının [18] Pakistan'da inşaat işçileri arasında yaptığı çalışmalarda pozitif yönlü ve güçlü bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 5. İş doyumu ile iş güvenliği faktörlerinin korelasyon analizi sonuçları

		İş Doyumu	İş Güvenliği
İş Doyumu	Spearman's rho	1	.236**
	P		.003
	N	161	161
İş Güvenliği	Spearman's rho	.236**	1
	P	.003	
	N	161	161

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye'de iş kazalarının yoğun görüldüğü sektörlerden biri de inşaat sektörüdür. Her yıl yüzlerce çalışan, inşaat sahalarında meydana gelen iş kazaları sebebiyle hayatını kaybetmektedir. İnşaat sektöründe çalışanlar için iş sağlığı ve güvenliğinin kalıcı bir kültüre dönüşmesi ve çalışanların güvenlik algı düzeylerinin artırılması büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışma, Türkiye'de inşaat sektöründe çalışan işçilerin iş doyumu seviyesi ile iş güvenliği algıları arasındaki ilişkinin incelendiği ilk araştırmalardan biridir. Benzer çalışmalar Türkiye'de, endüstri alanında çalışan bireylerde, enerji sektöründe çalışan bireylerde, mobilya sektöründe çalışan bireylerde yürütülmüştür [13,20,21]. İnşaat sektöründe iş doyumu ile iş güvenliği algısı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara, Stoilkovska ve arkadaşlarının [17] Makedonya'da 8 inşaat firmasında çalışan 155 işçinin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışma ve Idrees ve arkadaşlarının [18] Pakistan'da 7 farklı inşaat projesinde çalışan 265 işçinin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışma örnek verilebilir. Ayrıca sağlık sektöründe çalışan hemşire ve hasta bakıcılar, Norveç'te offshore şirketlerde çalışan işçiler, tır şoförleri, Norveçli bir denizcilik şirketinde çalışan bireyler arasında benzer konuda yapılmış araştırmalar da mevcuttur [22,23,24,25].

Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre inşaat sektöründe çalışan işçilerin iş doyumu seviyesi ile iş güvenliği algıları arasında pozitif yönlü ve çok zayıf bir ilişki bulunduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında yaş grupları ile iş güvenliği algısı arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte 26-35 yaş aralığında olan işçilerin iş güvenliği algı düzeyi diğer yaş gruplarındaki çalışanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

İş doyumu düzeyi ile iş güvenliği algısı arasında çok zayıf olsa da pozitif yönlü bir ilişki bulunduğundan

çalışanların iş doyumu düzeyini arttıracak faaliyetlerin iş güvenliği algısını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. İnşaat işçileri için iş güvenliği algılama düzeyinin eğitim durumu, aylık gelir ve sektörde çalışma süresi gibi faktörlere bağlı olmadığı ve sadece yaş faktörünün iş güvenliği algılama düzeyini etkilediği görülmektedir. 26-35 yaş aralığındaki çalışanların algılama, tepki verme ve sorunlara çözüm bulma gibi yeteneklerinin gelişmiş olması sebebiyle risk seviyesi yüksek olan işlerin bu kişilere yaptırılmasının iş kazası ihtimalini düşüreceğini düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda yönetimin çalışanları ödüllendirmesinin çalışanların daha güvenli çalışmasına yardımcı olacağı ifadesinin en yüksek puanı aldığı sonucuna varılmıştır. İşyerinde ödül sisteminin oluşturulması çalışanların daha güvenli çalışmasını sağlayacaktır.

Çalışanların iş güvenliği algı düzeylerini belirlemek adına işyerlerinde düzenli olarak anketler uygulanmalıdır. Bu anketler sonucunda elde edilen bulgulara göre yüksekte çalışma, elektrikle çalışma gibi tehlikeli işlerde iş güvenliği algısı yüksek olan işçiler çalıştırılabilir.

İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri düzenli aralıklarla tekrarlanmalı ve verilen eğitimlerin uygulaması yapılarak davranış biçimi olması sağlanmalıdır. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği bilincinin oluşması için işverenlere de iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmesi ve belirli sürelerle tekrarlanması kanuni zorunluluk haline getirilebilir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde, kıymetli eleştirileriyle makaleyi değerlendirerek katkı sunan Prof. Dr. Nüket SİVRİ'ye sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

KAYNAKLAR

- [1] Saraç, Ç.K. (2016). İş Sağlığı ve Güvenlik Kültürü Algısının İş Tatmini ile İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye, s. 132.
- [2] Ceylan, H. (2014). Türkiye'de inşaat sektöründe meydana gelen iş kazalarının analizi. *International Journal of Engineering Research and Development*, 1(6), 1-6.
- [3] Ercan, A. (2010). Türkiye'de yapı sektöründe işçi sağlığı ve güvenliğinin değerlendirilmesi. *Politeknik Dergisi*, 13 (1), 49-53.
- [4] Kızılgın, M.A. (2017). İnşaat İşçilerinin Yüksekte Çalışmaları ve Kullanılan İskelelerin İş Sağlığı ve Güvenliği Risklerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Türkiye, s. 96.

- [5] İSGİP, (2015). KOBİ'ler için İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Rehberi: Risk Değerlendirmesi, İSG Performans İzleme ve Sağlık Tehlikeleri-İnşaat Sektörü. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.
- [6] Eren, E. (1998). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. Beta Yayınları.
- [7] Tüzüner, L.V., Özasan, B.Ö. (2011). Hastanelerde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 40(2),138-154.
- [8] Fuller, C.W., Vassie, L.H. (2001). Benchmarking the safety climates of employees and contractors working within a partnership arrangement. *Benchmarking: An International Journal*, 8(5), 413-430.
- [9] Özkan, T., Lajunen, T. (2003). Güvenlik kültürü ve iklimi. *Pivolka*, 10(2), 3-4.
- [10] Weiss, D.J., Dawis, R.V. England, G. W. and Lofquist, L. H. (1967). Manual for the Minnesota Satisfaction Questionnaire. Vol. 22, Minnesota Studies in Vocational Rehabilitation, Minneapolis: University of Minnesota, Industrial Relations Center.
- [11] Baycan, A. (1985). An Analysis of the Several Aspects of Job Satisfaction Between Different Occupational Groups. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Boğaziçi Üniversitesi, s. 34.
- [12] Williamson, A.M., Feyer, A.M., Cairns, D., Biancotti, D. (1997). The development of a measure of safety climate: The role of safety perceptions and attitudes. *Safety Science* ,25(1-3),15-27.
- [13] Gündüz, B. (2016). Çalışanların Örgütsel Bağlılık ve İş Güvenliği Algıları Arasındaki İlişki: Gebze Organize Sanayi Bölgesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye, s. 85.
- [14] Gürbüz, H., İbrakovic, H. (2017). İşletmelerde iş güvenliği, güvenlik performansı ve iş güvenliği kültürü. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(11), 442-469.
- [15] Özkurt Sivrikaya, S., Üzüm, B. (2018). Öğrencilerin işçi sağlığına ve güvenliğine yaklaşımları (Kocaeli Myo Örneği). *International Journal Of Disciplines Economics&Administrative Sciences Studies*, 4(7), 99-111.
- [16] Uslu, V. (2014). İşletmelerde İş Güvenliği Performansı ve İş Güvenliği Kültürü Algılamaları Arasındaki İlişki: Eskişehir İli Metal Sektöründe Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye, s. 112.
- [17] Stoilkovska, B.B., Pancovska, V.Z., Mijoski, G. (2015). Relationship of safety climate perceptions and job satisfaction among employees in the construction industry: the moderating role of age. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*, 21(4), 440-447.
- [18] Idrees, M.D.,Hafeez, M., Kim, J.Y. (2017). Workers' age and the impact of psychological factors on the perception of safety at construction sites. *Sustainability*, 9(2017), 745: 1-15. <http://www.mdpi.com/2071-1050/9/5/745/htm> (15.06.2018)
- [19] Atay, F. (2006). Endüstri Alanında Çalışan Bireylerin İş Doyumu Düzeylerinin İş Güvenliği Algıları Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye, s. 131.
- [20] Aydın, F. (2010). İşletmelerde Fiziksel Çalışma Koşullarının İş Doyumu Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye, s. 142.
- [21] Yıldırım, İ., Akyüz, K.C., Akyüz, İ., Alevli, C. (2015). Mobilya sektöründe çalışanların iş güvenliği algıları ile iş doyumunu düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk-Teknik Dergisi, Özel Sayı-1(UMK 2015)*, 171-184.
- [22] Avram, E., Ionescu, D., Mincu, C.L. (2015). Percived safety climate and organizational trust: the mediator role of job satisfaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 187(2015), 679-684.
- [23] Nielsen, M.B., Mearns, K., Matthiesen, S.B., Eid, J. (2011). Using the job demands-resources model to investigate risk perception, safety climate and job satisfaction in safety critical organizations. *Scandinavian Journal of Psychology*, 52(2011), 465-475.
- [24] Huang, Y.H., Lee, J., McFadden, A.C., Murphy, L.A., Robertson, M.M., Cheung, J.H., Zohar, D. (2016). Beyond safety outcomes: An investigation of the impact of safety climate on job satisfaction, employee engagement and turnover using social Exchange theory as the theoretical framework. *Elsevier, Applied Ergonomics*, 55(2016), 248-257.
- [25] Bergheim, K., Nielsen, M.B., Mearns, K., Eid, J. (2014). The relationship between psychological capital, job satisfaction and safety perceptions in the maritime industry. *Elsevier, Safety Science*, 74(2015), 27-36.